

Yıllık serüvenimizde bunu çok yaşadık: Hürriyet Grubu ile çalışıyorsak, bizim dergimiz başarılı olduğunda Hürriyet Grubu “Burada güzel iş var, ben kendimi öne çıkarayım” diyerek kendi dergisini vitrinde ön plana koyup bizimkini arkaya atabiliyordu. Taktik olarak değiştirip öbür gruba, Sabah Grubu’na gittiğiniz zaman “A bize güzel bir dergi geldi, çok da güzel reklamı var” dediğinde hemen birkaç ay sonra kendi dergilerini öne çıkarıp sizi arka plana alabiliyorlar. Dağıtım koşullarını istedikleri gibi değiştirebiliyorlar. Biz bu işe başladığımız zaman %25-26 dağıtım komisyonu öderdik en son %45’leri aşmışlardı.

Hatta daha sonra bu iki büyük dağıtım şirketi “Bu ufak yayınları tamamen kaldıralım” kararı vermişçesine belirli bir sayının altında -örneğin 3 binin altında- satıyorsanız %45 dağıtım komisyonu dışında ekstra paralar istemeye başladılar.

Biz *Arredamento Mimarlık* dergisini basıp dağıtımına teslim ettikten sonra “Derginizi sattık, paramızı aldık size hiç vermeyeceğiz ama siz bize üstüne şu kadar daha vereceksiniz” demeye başladılar. Bu bize güzel bir fikir de verdi: Diyelim ki biz 5-6 bin dergi basıp 2-3 bin civarında satıp bundan hiç para kazanamayıp üstüne de para öderken bunun yerine dergimize bir dönem ilgi duymuş, abone olmuş datamıza dergiyi ücretsiz göndermeye başladık. Dağıtımına para vermek yerine kargo şirketine para vereyim deyince derginin okunurluğu 2-3 binden 6 bine çıktı. Çünkü geri gelmiyor; dağıtımdan geri gelenlere yaptığınız gibi imha etmek

zorunda kalmıyorsunuz. Daha efektif bir şey oldu, hoş belki daha maliyetli oldu ama o maliyeti onlara ödemektense okuyucuya bu imkanı sağlamak çok daha akılcı diye düşündük.

UT: Derginin önemli bir bölümünü bedava gönderdiğinizizi hatırlıyorum.

BÖ: Bu dergide aslında çok değerli insanların yazıları yer aldı. Ama üç tane önemli aktörü oldu bu derginin: Ömer Madra, Bülent Erkmen -sadece kapağını yapmadı, o kurumsal kimliğin ve yapının korunmasında da büyük katkısı olduğunu düşünüyorum- üçüncü ve tek kişilik dev kadro olarak da siz. Derginin tarihe geçecek üç aktörü bunlar. Ömer erken ayrıldı başka başarılarla yöneldi; Bülent Erkmen’in herhalde bir dünya dekoru sayılabilecek 304 sayılılık bir katkısı var.

UT: Ben bir derginin başından sonuna kapağını yapmış birini hiç duymadım.

BÖ: Çok güzel bir örnek. Derginin kapaklarının kendisi bir sergi konusu. Kimliklerinin nerelerden nereye savrulduğunu o kapaklardan çıkarmak mümkün. Bu dergiye nefes vermiş katkıda bulunmuş yüzlerce isim var.

Benim içinse önemli olan derginin okuyucusu olmaktı ki bu serüven çok masraflı bir okuyuculuk anlamına da geldi denebilir belki ama ben *Arredamento*’nun okuyucusuydum. Yayıncılık faaliyeti süresince yurtdışındaki

fuarlara katıldığımızda genellikle bize bir lisans satmaya çalışırlardı; biz de varolan yayınlarımızı çıkarırdık, genellikle burun kıvrarak bakarlardı: “Siz ne anlarsınız, biz size hazır bir lisans, bir şablon verelim ki ülkenizde ancak öyle başarılı olursunuz” diye. Ama birkaç yerde rastladım; İtalyan, Fransız, Alman yayıncı Türkçe dergiyi karıştırıp da konulardan tanıdığı mimardan, yapılardan bahsedildiğini görünce “A bu dergiyi siz mi yapıyorsunuz? Bu konular Türkiye’de biliniyor mu? Bunlar konu mu oluyor?” diye çok şaşırıyorlar. Bunu keşfedince tadını çıkarmaya başladım: “İsterseniz bir karıştırın ondan sonra konuşalım” diye.

Periyodik dergilerimizin sayısı 10’dan fazlaydı. Bugün bakarsanız 3 binden fazla kitap, video, dvd gibi eser yapmışız ama en müstesna övgüleri de mimarlık dergimiz sayesinde aldığımızı hatırlarım. Belleğimizdeki hoş anılar arasında muhafaza ediyorum. ■